

ВПРОВАДЖЕННЯ ВИБІРКОВОГО МЕТОДУ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

Одним з напрямів удосконалення статистики є більш широке використання вибіркового спостереження. Вибіркове спостереження дозволяє мати оперативну інформацію про різні аспекти функціонування економіки.

Підвищення ефективності сільського господарства та забезпечення захисту економічних інтересів вітчизняних сільгосптоваровиробників усіх форм власності потребує докорінних змін економічних відносин у сфері господарювання, а також перегляду механізму щодо управління ризиками в аграрному секторі економіки України.

Сільськогосподарське виробництво є одним з найбільш ризикових напрямків господарської діяльності. Непередбачуваність природних умов та мінливість урожаїв, зміна заходів державної політики щодо регулювання аграрних ринків та коливання цін на сільськогосподарську продукцію є основними факторами, що впливають на зміни в доходах сільгосптоваровиробників.

Збитки від природної стихії в аграрному секторі економіки України у 2001 році досягли 450 млн грн. За даними Міністерства аграрної політики України, в результаті травневих заморозків 2001 року повністю загинули сільськогосподарські культури на площі 177 тис. га, частково пошкоджено культури на 75 тис. га. Загальна сума прямих збитків становила 12,7 млн грн. Без залучення статистичних методів спостереження — вибіркового методу — неможливо оцінити збитки врожаю сільськогосподарських культур.

Виникає проблема оцінки і компенсації збитків урожаю і пошук можливих джерел їх фінансового забезпечення. Статистична оцінка очікуваного врожаю сільськогосподарських культур, визначення фактичного розміру збитків урожаю культур незалежно від фази їхнього розвитку набуває важливого значення в сучасних умовах сільськогосподарського виробництва. Ці проблеми посилюються у зв'язку зі страхуванням урожаю сільськогосподарських культур від пошкоджень або загибелі внаслідок подій, які мають ознаки ймовірності і випадковості: град, хвороби через град (вторинні інфекції), пожежа, блискавка, дим, вимерзання, зледеніння, снігопад, ураган, буря, злива, повінь, сель, землетрус, нестача іригаційної вологи, засуха, повне знищення комахами, хвороби рослин.

Оптимальним методом визначення фактичного розміру збитків урожаю в усіх формах сільськогосподарського підприємництва, селянського (фермерського господарства) та інших є вибірковий метод, за допомогою якого протягом 3-х робочих днів зі дня настання страхового випадку передбачається оцінити збитки урожаю сільськогосподарської культури.

Значною перевагою вибіркового методу є мінімальні витрати часу на отримання репрезентативних даних. Вибірковий метод дає можливість отримати точні результати щодо збитків урожаю сільськогосподарських культур у результаті настання страхового випадку.

Застосування вибіркового методу у визначенні збитків урожаю сільськогосподарських культур у разі настання страхового випадку є актуальним, своєчасним і необхідним на сучасному етапі розвитку сільськогосподарського виробництва в ринкових умовах, необхідності страхування очікуваного врожаю сільськогосподарських культур. Вибірковий метод визначення збитків урожаю може бути рекомендований до запровадження у практичну діяльність страхових компаній, сільськогосподарських підприємств.

В. С. БІЛОУС, канд. іст. наук, професор кафедри політології та соціології КНЕУ

НЕОБХІДНІСТЬ І МЕТОДИКА АНАЛІЗУ САМООРГАНІЗОВАНИХ СОЦІАЛЬНИХ СИСТЕМ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Знання про суспільство, сутність, закономірності і випадковості його виникнення, функціонування й розвитку набувають в сучасних умовах особливого значення. Це обумовлено тим, що людство вступило у ХХІ ст. в умовах величезних за масштабами та ґрунтовністю системних перетворень, пов'язаних не лише з об'єктивними закономірностями, а й випадковостями суспільного розвитку.

Наукові знання про суспільство, як показує аналіз постнеокласичного етапу розвитку науки і освіти, в сучасних умовах не можна ні створювати, ні засвоювати лише на основі діалектичної методології та жорсткого детермінізму, які тривалий час домінували та й сьогодні нерідко є домінуючою методологією пізнання. В реальному житті широкий клас явищ і процесів не